

Κέντρο Ναυτικού Πολιτισμού στην Πάρο

Σκορδίλη Ελίζα - 19/06/2020

Διπλωματική Εργασία

Φοιτήτρια: **Σκορδίλη Ελίζα**

Επιβλέπων Καθηγητής: Αγγελής Γιώργος

Σύμβουλοι Καθηγήτριες: Θεοδωρά Παναγιώτα, Μωρέττη Μαρίνα

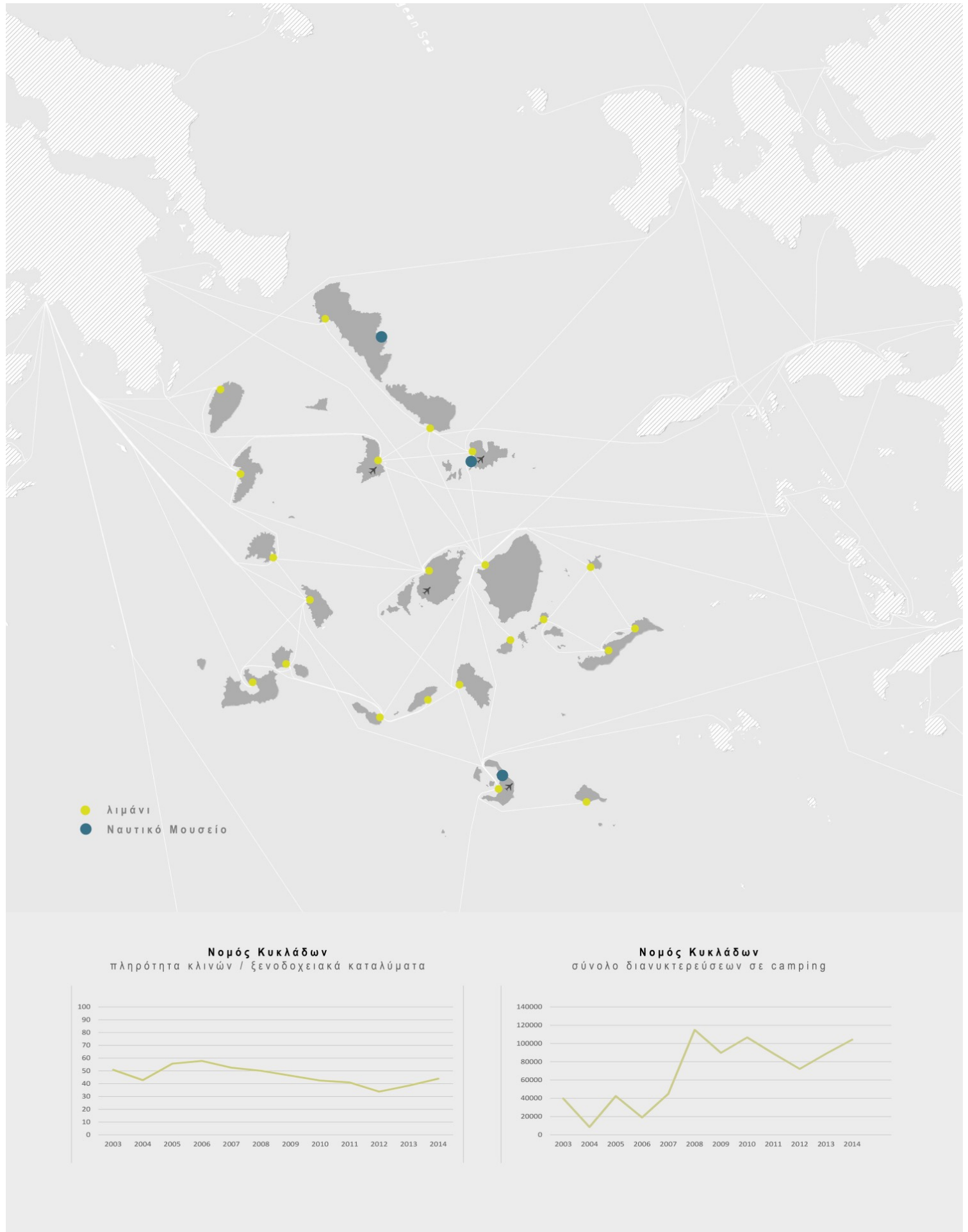
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Ημερομηνία παρουσίασης: 18/10/2019

Αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας είναι ο σχεδιασμός ενός Ναυτικού Μουσείου στην Πάρο. Η άμεση συσχέτισή του με ένα υφιστάμενο καρνάγιο σκαφών, καθώς και οι από κοινού προγραμματικές δραστηριότητες των δύο, καθιστούν την περιοχή παρέμβασης ένα νέο πόλο έλξης. Ένα ενιαίο Κέντρο Ναυτικού Πολιτισμού με κεντροβαρική σημασία στην πολιτιστική ζωή του νησιού και την εναλλακτική τουριστική του ανάπτυξη.

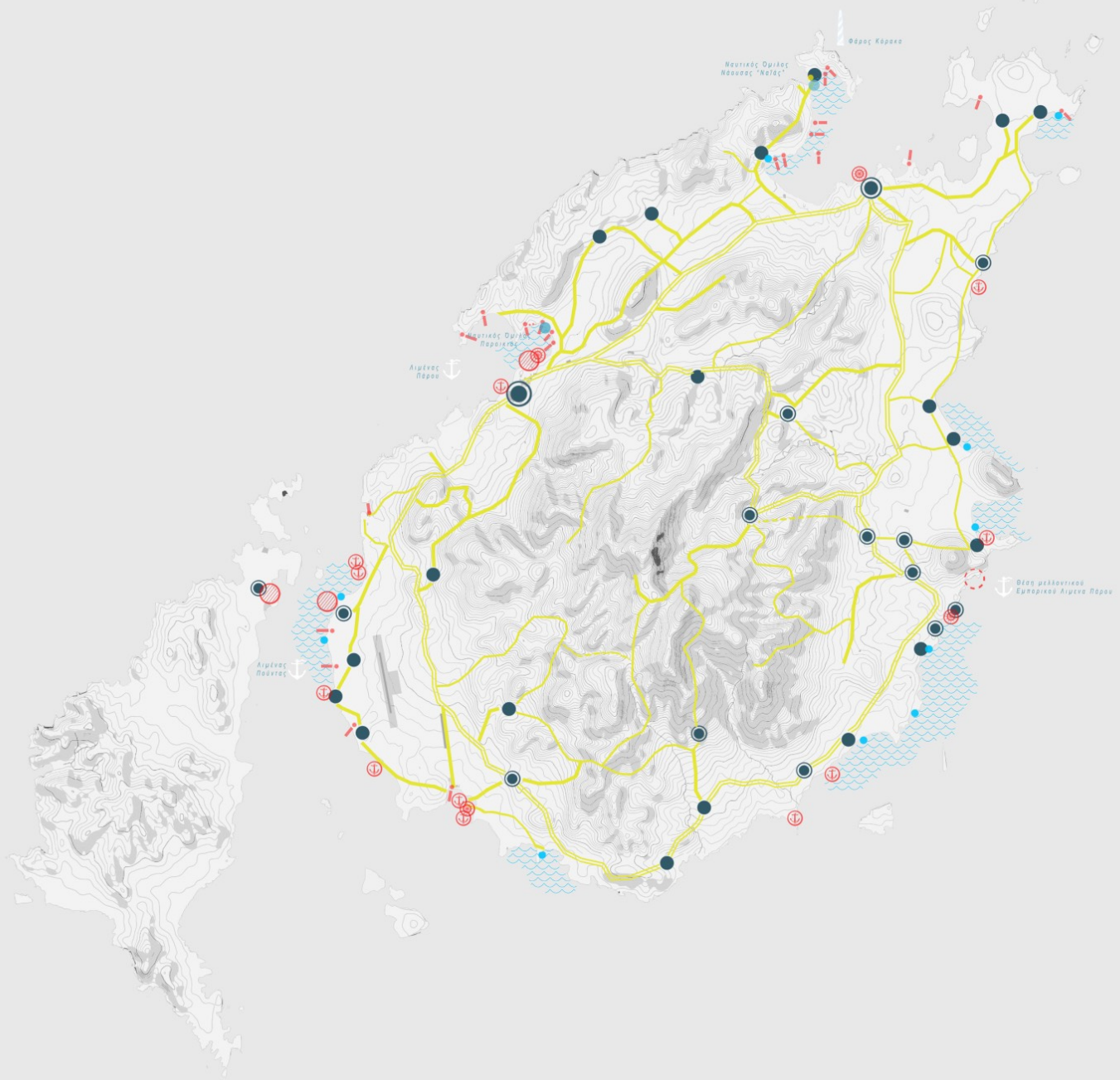
Η προσέγγιση του θέματος έγινε αρχικά μακροσκοπικά, έχοντας ως απώτερο σκοπό την εξέταση μιας πιλοτικής εφαρμογής ομοίων παρεμβάσεων και σε άλλα νησιά των Κυκλάδων, καθώς και τη λειτουργική επικοινωνία μεταξύ τους. Κάτι τέτοιο θα ενδυνάμωνε το δίκτυο των νησιών με περισσότερες συμπράξεις και

πρωτοβουλίες για τη διατήρηση της παραδοσιακής ναυτοσύνης στη ζωή των νησιωτών και στην αντίληψη των επισκεπτών, σε ένα σύγχρονο πλαίσιο.

ΕΙΚΟΝΑ 1- δίκτυα συγκοινωνίας και ναυτικά μουσεία στις Κυκλάδες

Η επιλογή της Πάρου ως τόπου παρέμβασης προέρχεται τόσο από το γεγονός ότι βρίσκεται ανάμεσα στα 3 πρώτα Κυκλαδονήσια που υφίστανται τη μεγαλύτερη τουριστική πίεση, όσο και από μία βαθιά γνώση και συναισθηματική σύνδεση με τον τόπο. Η Πάρος διαθέτει πλούσια ιστορία, παράδοση, φυσικό και πολιτιστικό πλούτο, όπως και σημαντική τουριστική υποδομή, καθώς δραστηριοποιείται στον τομέα επί δεκαετίες. Τα στατιστικά στοιχεία μαρτυρούν πως οι ρυθμοί οικοδόμησης τα τελευταία χρόνια είναι πολύ υψηλοί, το δομημένο περιβάλλον πυκνώνει κυρίως στην παράκτια ζώνη, ενώ παράλληλα απουσιάζουν σημαντικές πολιτιστικές υποδομές, που μπορούν να αναδείξουν τις σημαντικές ιστορικές παραδόσεις του νησιού. Ειδικά, η ναυτική παράδοση της Πάρου και η ξυλοναυπηγική της τέχνη είναι πολύ πλούσιες και απειλούνται τα τελευταία χρόνια λόγω της εγκατάλειψης και της καταστροφής των ξύλινων αλιευτικών σκαφών, μετά από την επιδότηση της απόσυρσης της αλιευτικής αδείας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

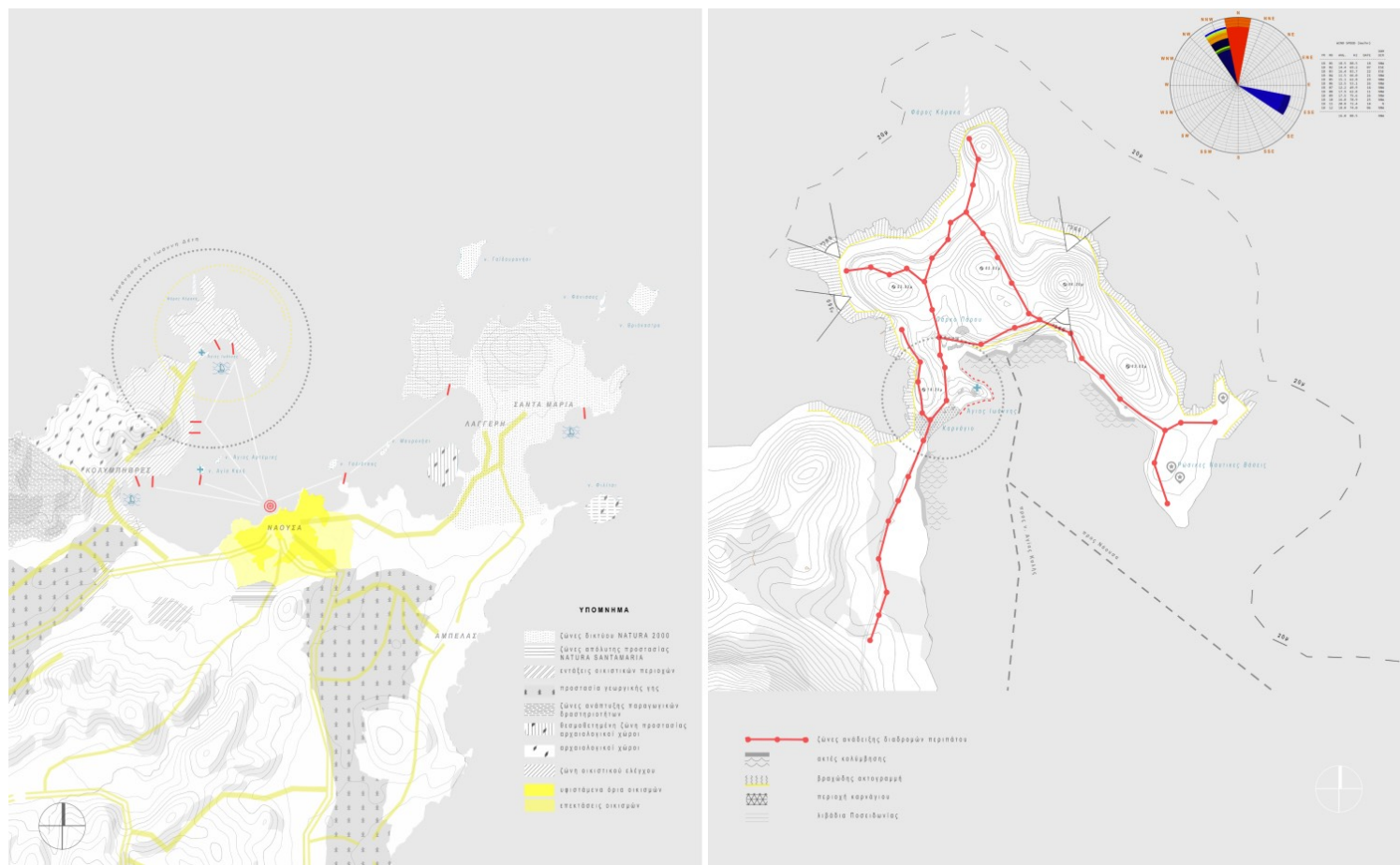
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- ⊗ λιμάνι
- ⊙ μαρίνα
- ⊕ αγκυροβόλι
- ⊕ θαλάσσια σπορ
- προβλήτα
- καρνάγιο
- Ναυτικός Όμιλος
- ⊙ πρωτεύων οικισμός
- δευτερεύων οικισμός

ΕΙΚΟΝΑ 2- Η Πάρος και η ναυτική δραστηριότητα

Κύριο μέλημα της πρότασης του Ναυτικού Μουσείου είναι να συμβάλει στη διαφύλαξη και την προώθηση αυτής της εξαιρετικής τέχνης, σε πείσμα των καιρών. Ως θέση για την προτεινόμενη παρέμβαση επιλέγεται η χερσόνησος του Αγίου Ιωάννη Δέτη. Ένας τόπος με μεγάλο ιστορικό φορτίο και διαχρονικό αγκυροβόλι

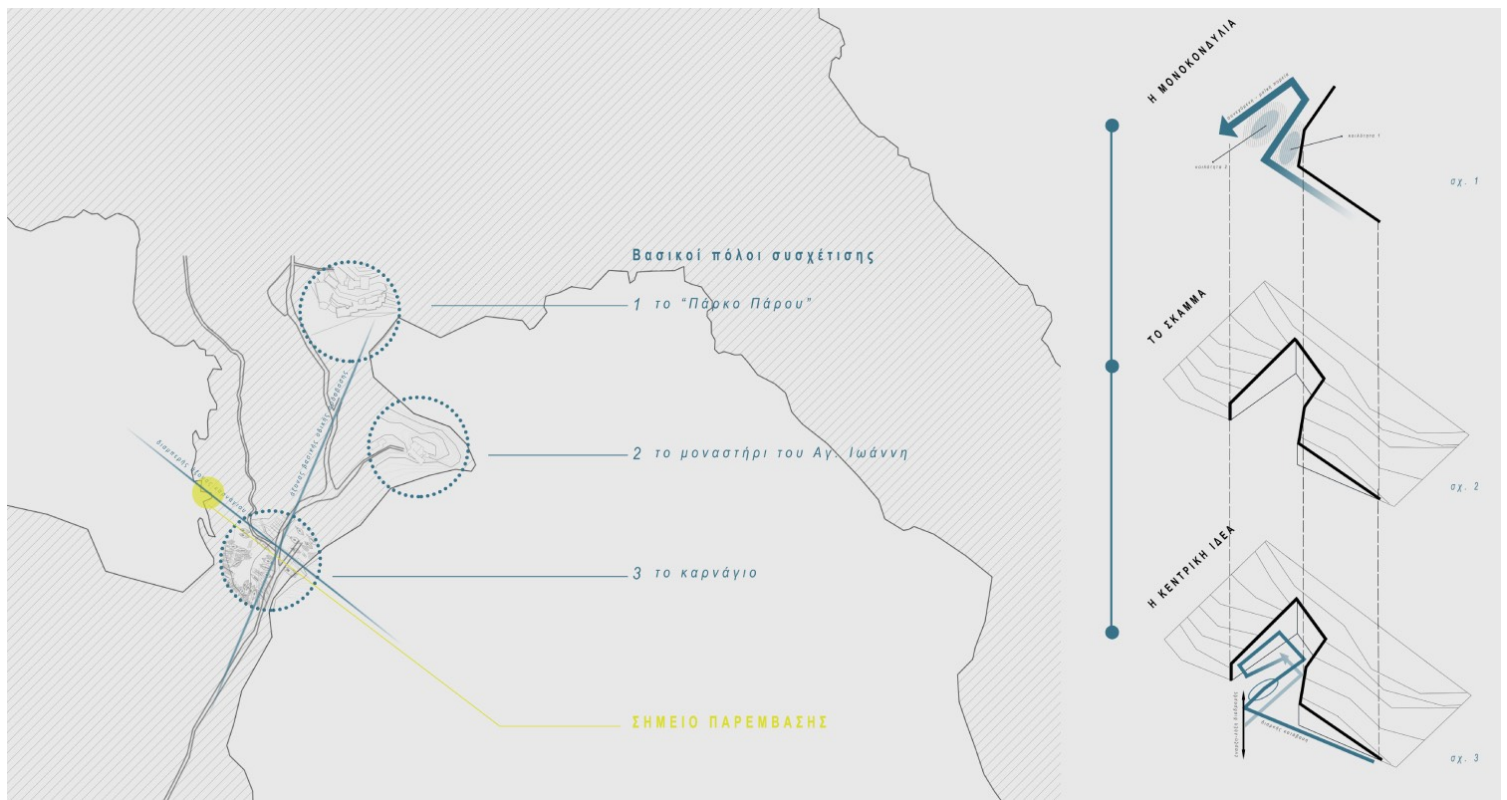
πολλών σκαφών.

ΕΙΚΟΝΑ 3- Κόλπος της Νάουσας: δικτυώσεις και ζώνες ΓΠΣ (αριστερά) και Χερσόνησος Άη -Γιάννη Δέτη: μορφολογικά και τοπογραφικά δεδομένα περιοχής παρέμβασης (δεξιά)

Η συνθετική πρόταση έρχεται να σχετισθεί χωρικά με τρεις βασικούς και υφιστάμενους πόλους στη χερσόνησο: το καρνάγιο, το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη Δέτη και τις εγκαταστάσεις πολιτισμού και αναψυχής του Πάρκου Πάρου. Η κλίμακά τους και οι βασικοί άξονες διασύνδεσής τους καθόρισαν τις συνθετικές επιλογές ως προς τη χωροθέτηση, την κλίμακα της ίδιας της παρέμβασης, τη βασική συνθετική χειρονομία και τις πορείες πρόσβασης στο Μουσείο.

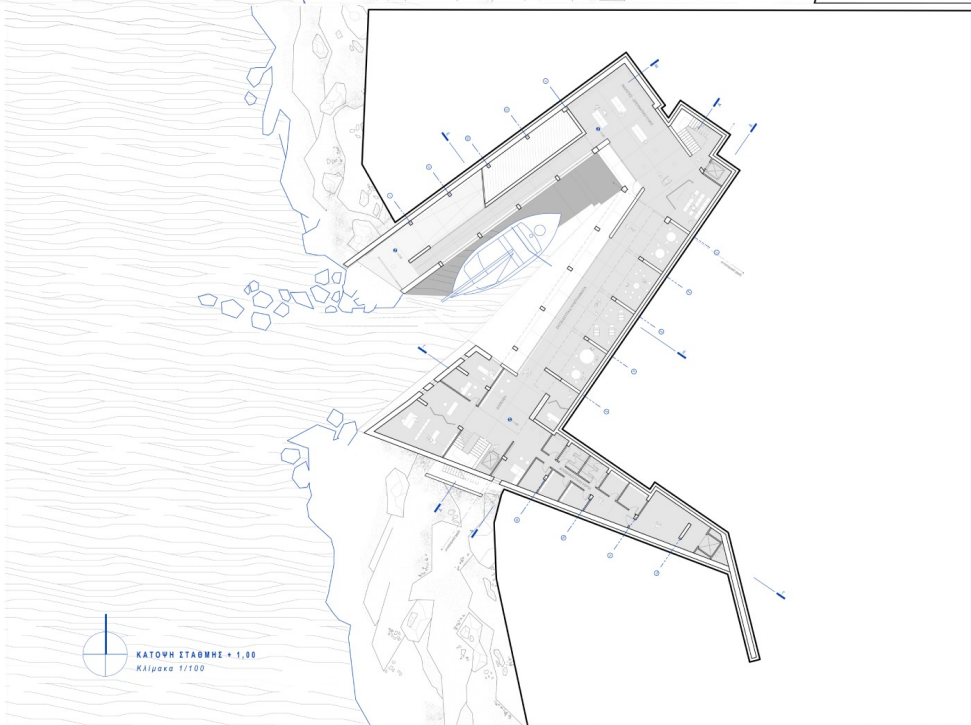
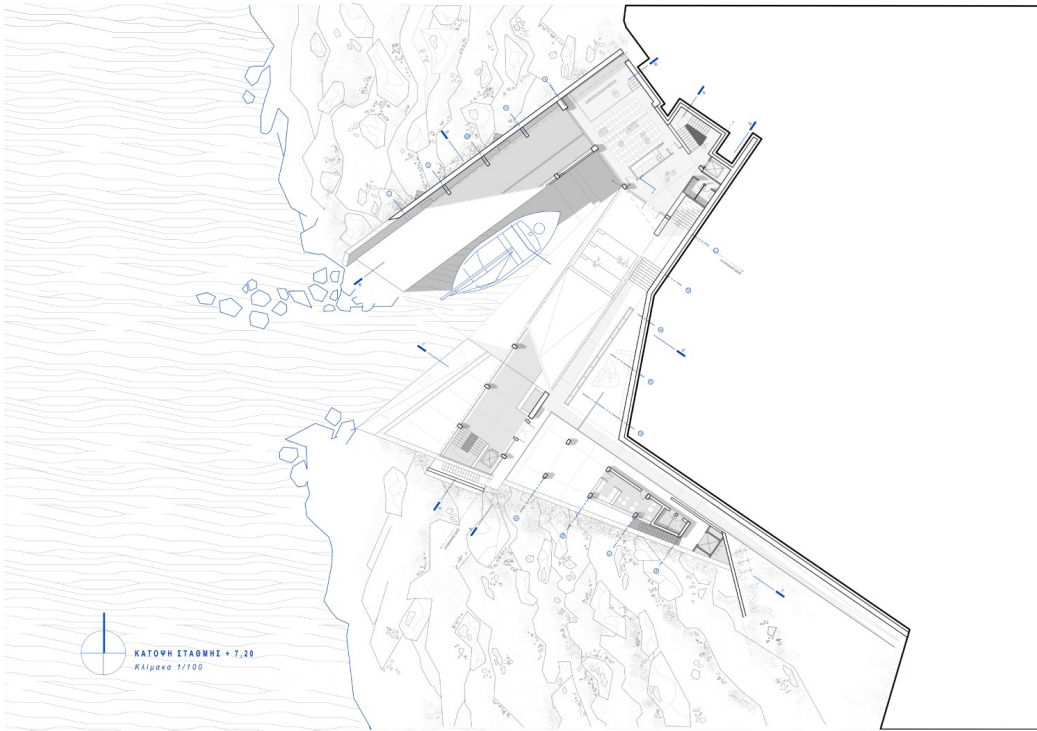
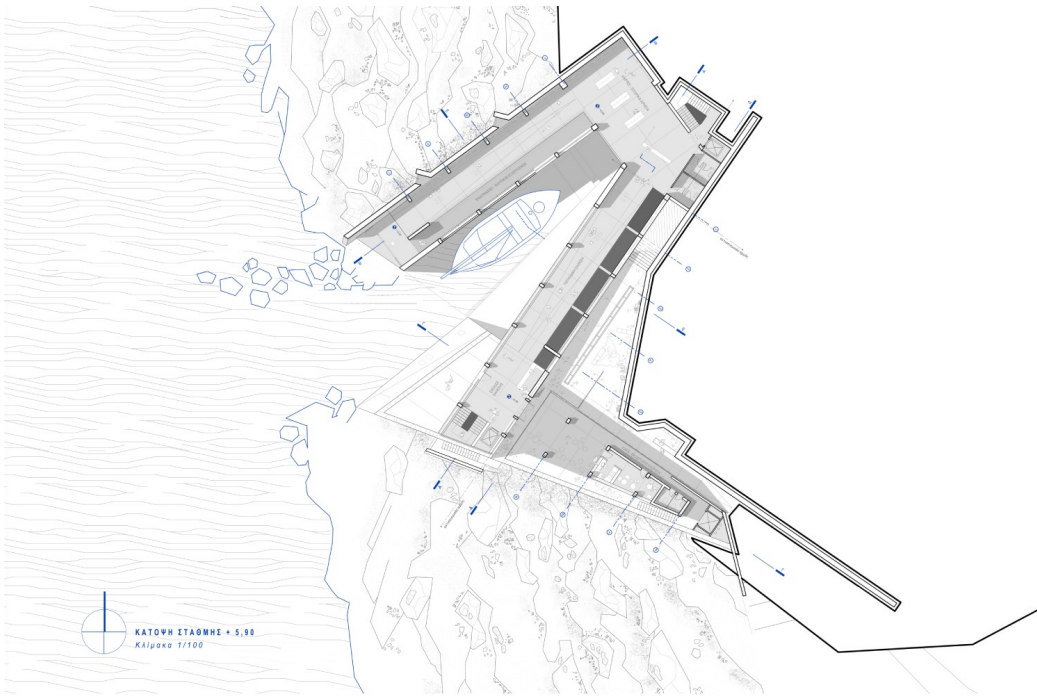
Η βασική συνθετική χειρονομία είναι μία μονοκονδυλιά που ξεκινά από το σημείο τομής δύο βασικών αξόνων. Ο ένας είναι ο άξονας του κύριου ασφαλτοστρωμένου δρόμου που ξεκινάει από την είσοδο του Πάρκου. Ο δεύτερος είναι εκείνος που διαπερνά το καρνάγιο, οδηγεί στη "γλύστρα" για την κατέλκυση των σκαφών προς τον κόλπο της Νάουσας, και με τη νοητή του προέκταση προς το πέλαγος συνδέει τα δύο κομμάτια θάλασσας εκατέρωθεν της χερσονήσου.

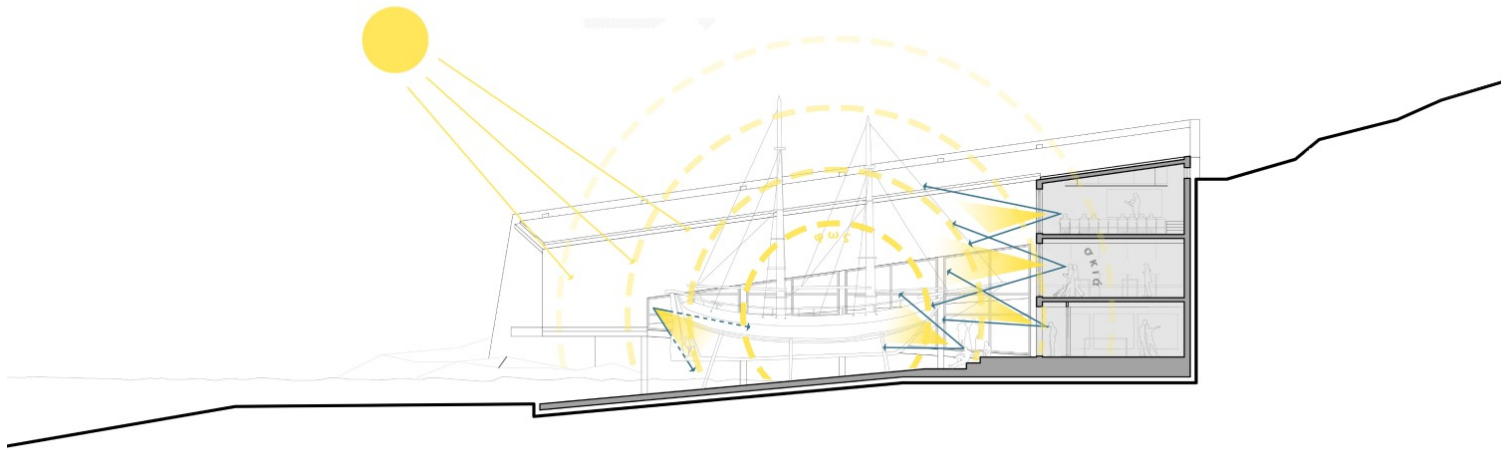
ΕΙΚΟΝΑ 4- Χωροθέτηση και βασική συνθετική χειρονομία

Η μονοκονδυλιά εκτυλίσσεται ως δύο “Γ”, μέσα σε ένα σκάμμα που ορίζεται από αναλημματικά τοιχεία, δημιουργώντας έτσι τις δύο βασικές κοιλότητες του θέματος. Η μία κοιλότητα ταυτίζεται με την αυλή του Μουσείου και το σημείο συνάντησης των δύο ροών εισόδου (μίας κύριας και μίας δευτερεύουσας). Η δεύτερη κοιλότητα ανοίγεται προς τη θάλασσα και προς τη μεριά του καρναγίου και αποτελεί την εκθεσιακή “καρδιά” του θέματος. Είναι ο χώρος όπου αγκυροβολεί και εκτίθεται το καράβι του Μουσείου, που προέρχεται από το πολύτιμο απόθεμα ξύλινων σκαφών που συντηρούνται στο γειτονικό καρνάγιο. Η χωρική και λειτουργική επικοινωνία με το καρνάγιο επιτρέπει την ενιαία σύλληψη του χώρου ως ένα Κέντρο Ναυτικού Πολιτισμού, τη διδακτική παρακολούθηση της διαδικασίας κατασκευής, συντήρησης και έκθεσης των ξύλινων σκαφών και τη δυνατότητα της περιοδικής εναλλαγής του εκθέματος-καραβιού.

Με όρους ροών και κυκλοφορίας μέσα στο κτίριο, η μονοκονδυλιά ερμηνεύεται ως μια συνεχόμενη ροϊκή πορεία που διατρέχει τους χώρους του μουσείου και οργανώνει μία διαρκή κατάβαση της κίνησης, από το επίπεδο της αυλής (+5,90) ως τη στάθμη έκθεσης του πλοίου (+1,00).

Ανάλογη διαβάθμιση παρουσιάζει και η σχέση φωτός-σκιάς κατά την περιήγηση στους χώρους του κτιρίου. Δίνεται συνολικά η εντύπωση, πως όσο πιο πολύ προσεγγίζει κάποιος τη στάθμη του πλοίου, τόσο πιο πολύ το ίδιο κυριαρχεί στο οπτικό σκηνικό. Το φυσικό φως εστιάζει σε αυτό (ιδίως κατά τη μεσημβρία), αφήνοντας τους γύρω χώρους περισσότερο σκιερούς.

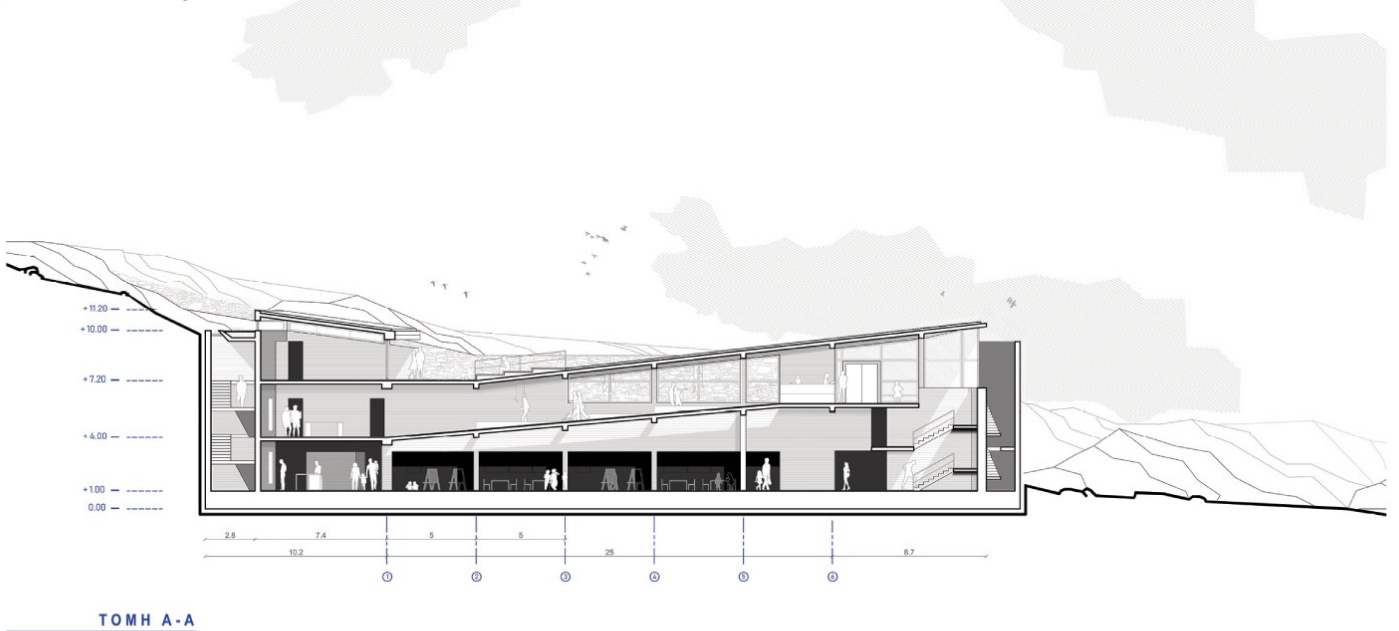
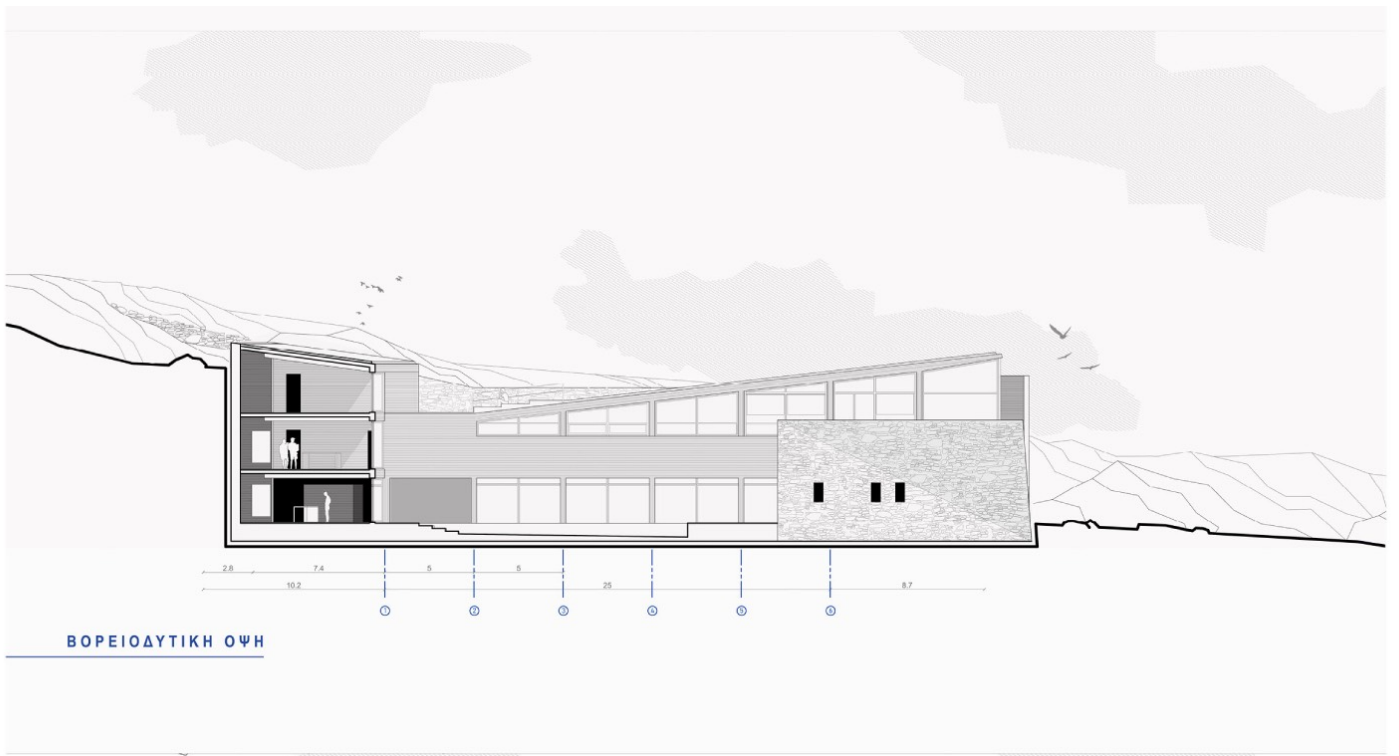

EIKONA 6- Οπτική επικοινωνία με το έκθεμα και διαβάθμιση φωτός-σκιάς

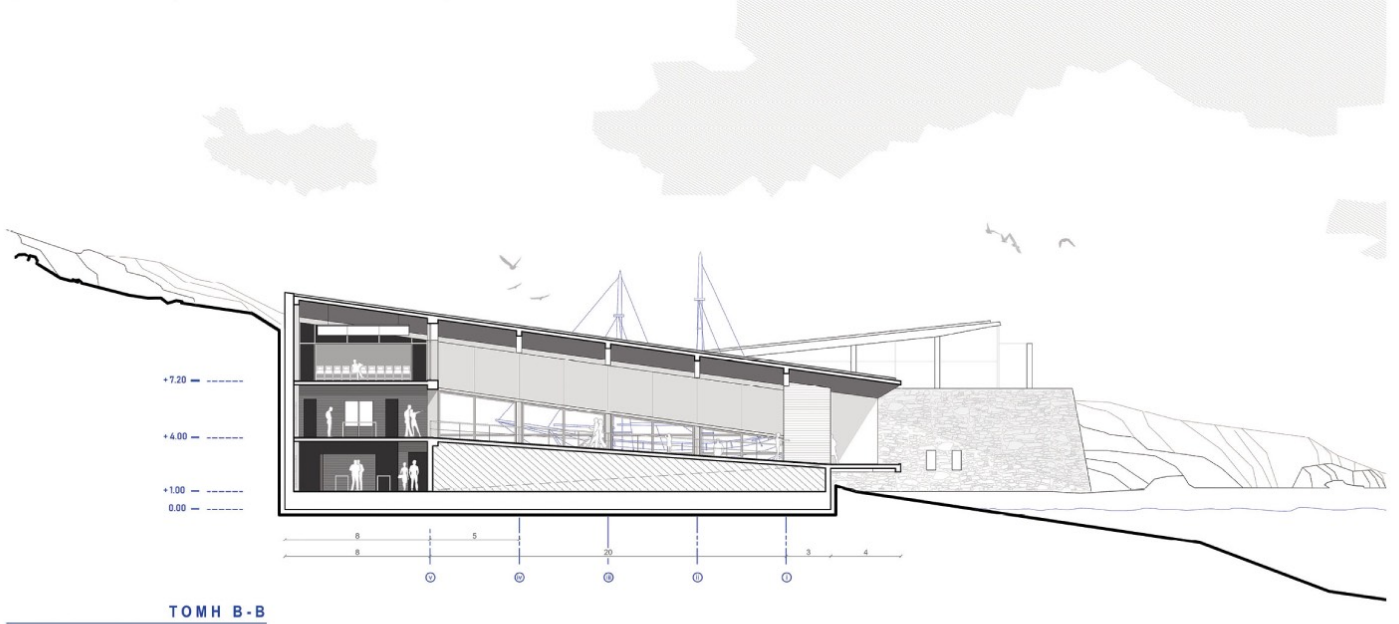
Η πορεία κίνησης στο μουσείο και η αντίστοιχη κατάβαση και διαβάθμιση φωτός-σκιάς ξεκινάει από τη στάθμη εισόδου, που ταυτίζεται με τη στάθμη της κεντρικής αυλής. Σε αυτό το επίπεδο βρίσκονται το εκδοτήριο των εισιτηρίων, το αναψυκτήριο, η υποδοχή και η αρχή του εκθεσιακού χώρου. Αυτός ξεκινά να ξετυλίγεται κατά μήκος μιας πλατιάς ράμπας, με τη μορφή περιοδικής έκθεσης δισδιάστατων και μικρών τρισδιάστατων αντικειμένων. Η ράμπα καταλήγει στο δεύτερο οριζόντιο επίπεδο (+4,00), που φιλοξενεί έκθεση ιστορικών αρχείων (χάρτες, ναυτικά ημερολόγια κ.α). Από εκεί ξεκινά η επόμενη ράμπα που εκτυλίσσεται σε όλο το δεύτερο σκέλος της σύνθεσης και περιλαμβάνει δύο τμήματα και ένα ενδιάμεσο πλατύσκαλο στάσης. Στα εκθέματα αυτού του τμήματος συμπεριλαμβάνονται μεγάλα τρισδιάστατα αντικείμενα, τμήματα σκαφών και ναυτικά εργαλεία, που είτε εκτίθενται σε κατάλληλες προθήκες κατά μήκος του αναλημματικού τοιχείου, είτε αναρτώνται από την οροφή, αξιοποιώντας το μεγάλο ύψος αυτού του σκέλους του κτιρίου. Καθώς η κατάβαση συνεχίζεται και το πλοίο αποκαλύπτεται περισσότερο στα μάτια του επισκέπτη, φτάνει κανείς στην κατώτερη στάθμη (+1,00), όπου βρίσκεται το τμήμα έκθεσης μακετών, διαδραστικοί χώροι, τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για τα παιδιά, η διοίκηση και αποθηκευτική πτέρυγα. Όλες οι δραστηριότητες σε αυτή τη στάθμη είναι σε άμεση συσχέτιση και οπτική επικοινωνία με τον χώρο όπου βρίσκεται το πλοίο. Στο τέλος της πορείας, στη στάθμη αυτή βρίσκεται πυρήνας κατακόρυφης κίνησης προς την αρχική στάθμη εισόδου και το σημείο έναρξης της διαδρομής.

Παράλληλα, στην ανώτερη στάθμη της σύνθεσης (+7,20), και με δυνατότητα ανεξάρτητης πρόσβασης, προβλέπεται αίθουσα εκδηλώσεων. Στην ενδιάμεση στάθμη +3,45 χωροθετούνται αποθηκευτικοί χώροι κατά μήκος της νοτιοανατολικής πτέρυγας του κτιρίου. Επίσης, το μουσείο διαθέτει επαρκή αριθμό χώρων υγιεινής, χώρο για Η/Μ εγκαταστάσεις και την κατάλληλη πρόβλεψη για την εύκολη κυκλοφορία ΑΜΕΑ.

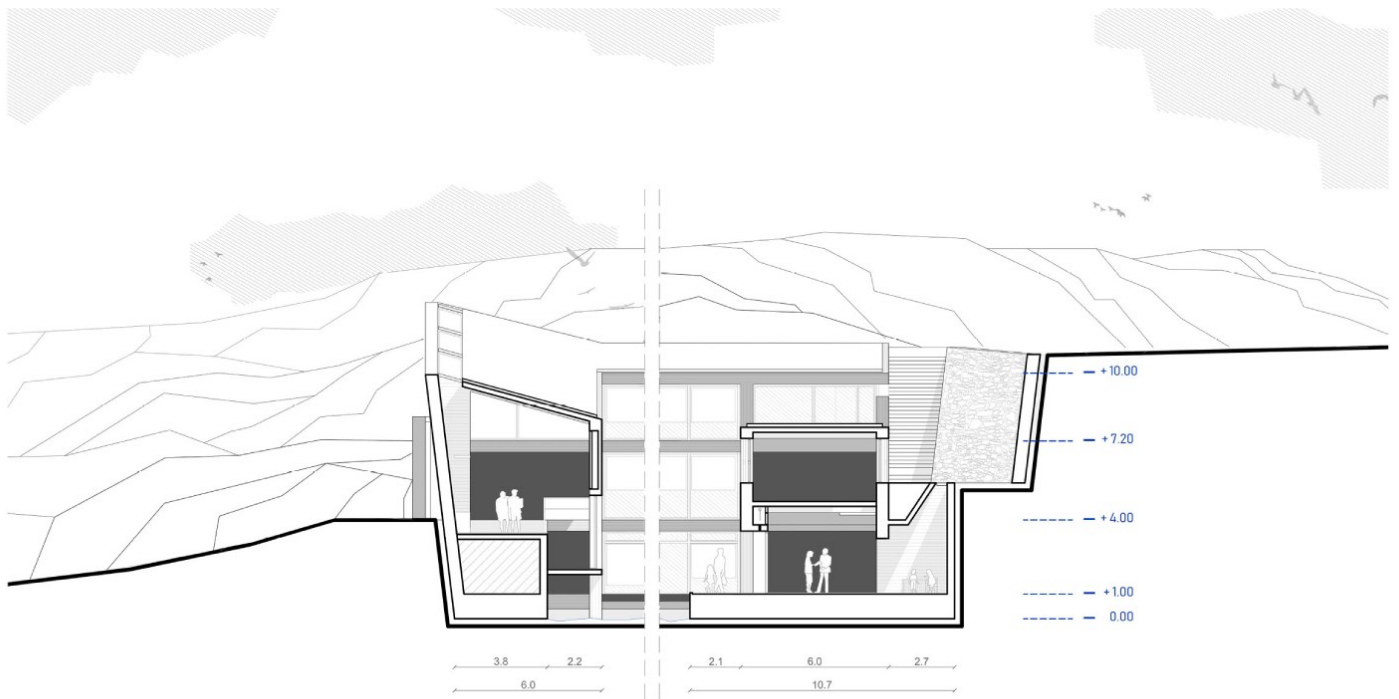

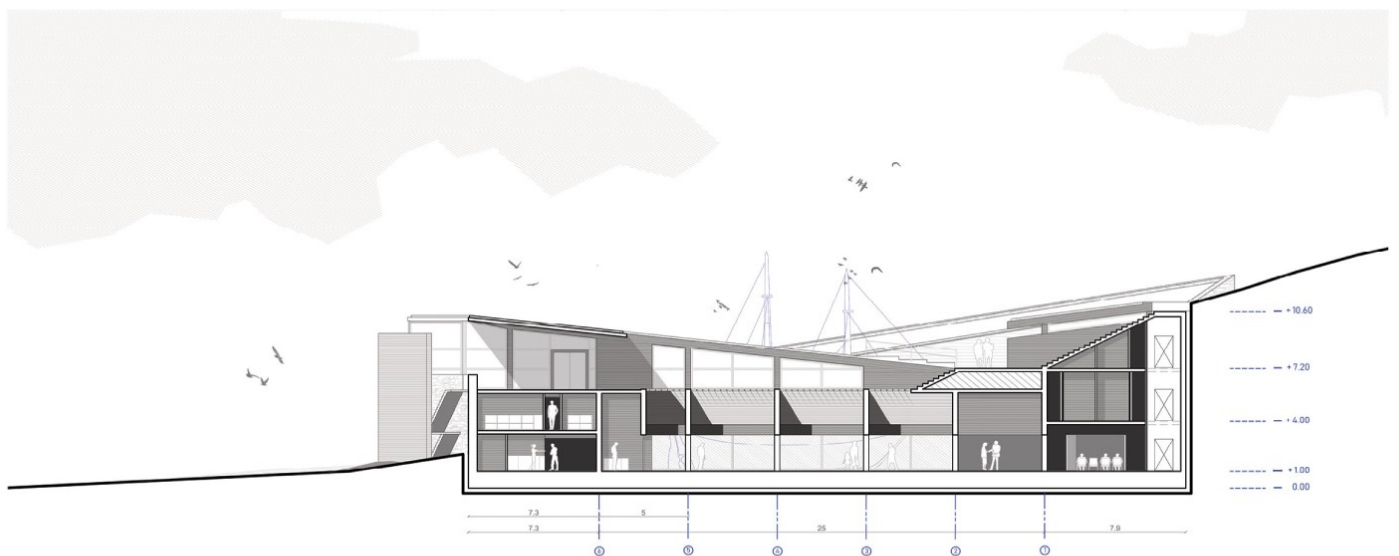
ΕΙΚΟΝΑ 7- Τομή και όψη Α-Α

ΕΙΚΟΝΑ 8- Τομή και όψη Β-Β

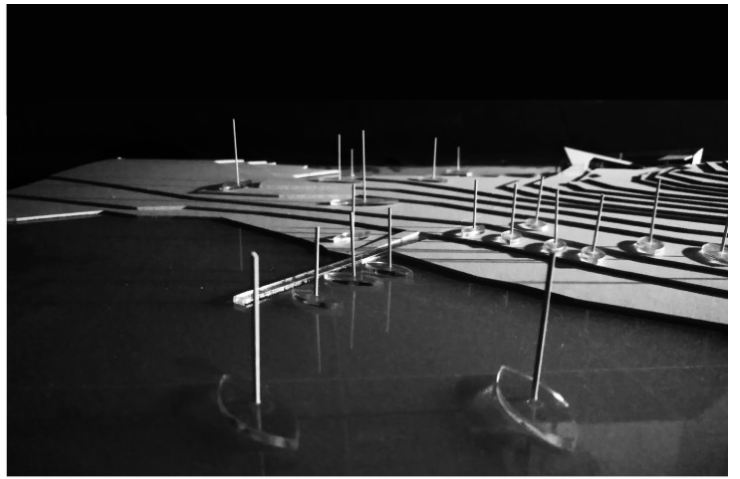
ΤΟΜΗ Ε-Ε

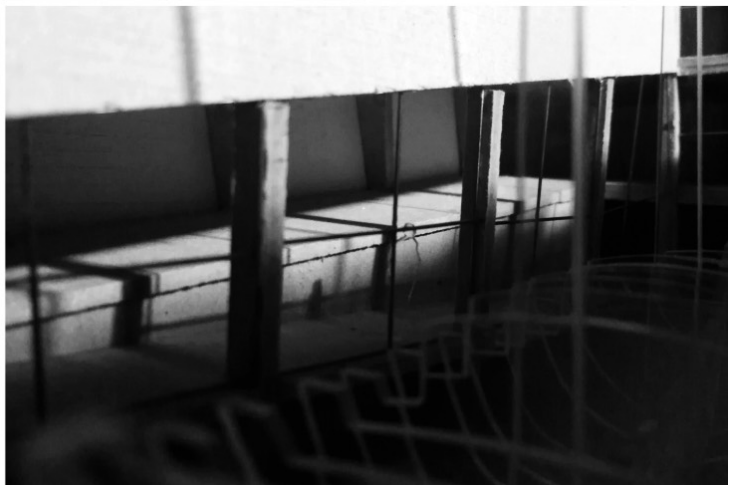
ΤΟΜΗ Δ-Δ

ΕΙΚΟΝΑ 9- Τομές Δ-Δ και Ε-Ε

Βασικό υλικό κατασκευής είναι το οπλισμένο σκυρόδεμα, ενώ για τα αναλημματικά τοιχεία επιλέγεται η πέτρα που εξάγεται κατά τη δημιουργία του σκάμματος. Τα πέτρινα τοιχεία ορθώνονται σε συνεργασία με εσωτερικό σκελετό από σκυρόδεμα. Η επιλογή των υλικών προήλθε από την επιθυμία ένταξης της σύνθεσης στο βραχώδες τοπίο της περιοχής. Συγκεκριμένα για το σκυρόδεμα, η λιθώδης προέλευσή του, η απόχρωση, η τεκτονική φιλοσοφία σύνθεσης του φέροντος οργανισμού της κατασκευής, η χρήση ξυλοτύπου-σκαριού για την έγχυση του μπετόν αλλά και το αποτύπωμα των ξύλινων σανίδων στην τελική υφή των επιφανειών, προσδίδει μία επιπλέον συσχέτιση με το πνεύμα του τόπου, τη φιλοσοφία της ναυπηγικής τέχνης και της ξύλινης κατασκευής των παραδοσιακών σκαφών.

ΕΙΚΟΝΑ 10- Φωτογραφίες μακετών: 1.200 (αριστερά και δεξιά κάτω), 1.500 (δεξιά πάνω)

ΕΙΚΟΝΑ 11- Φωτογραφίες μακετών: 1.200 (αριστερά), 1.100 (δεξιά)

ΕΙΚΟΝΑ 12- Εξωτερικές απόψεις του μουσείου

ΕΙΚΟΝΑ 13- Εσωτερικές απόψεις του μουσείου

Εισαγωγική εικόνα: Τοπογραφικό 1.500